

Június 4. : A nemzeti összetartozás napja Iskolai megemlékezés 2012. június 4. (részlet)

Juhász Gyula: Trianon (részlet)

Nem kell beszélni róla sohasem,
De mindig, mindig gondoljunk reá.
Mert nem lehet feledni, nem, soha,
Amíg magyar lesz és emlékezet,
Jog és igazság, becsület, remény,
Hogy volt nekünk egy országunk e földön,
Melyet magyar erő szerzett vitézül,
S magyar szív és ész tartott meg bizony.
Egy ezer évnek vére, könnye és
Verejtékes munkája adta meg
Szent jussunkat e drága hagyatékhoz. ...

Én azt mondom, itt nem az a kérdés, hogy szabad vagy nem szabad, célszerű vagy nem célszerű, hanem ez a magyar érzelmvilág része. Ezt az érzést nem lehet vezényelni. Ha egy nemzetnek fájó sebei vannak, akkor arról megfeledkezni bűn. *(Boross Péter volt miniszterelnök véleménye Trianonról, 2004.)*

A trianoni döntést nagyhatalmak hozták egy alapvetően hibás politikai stratégia mentén, és – aligha vonható kétségbe – egészében igazságtalanul.

Trianon elsősorban azért következhetett be, mert az Osztrák–Magyar Monarchia elvesztette a háborút, és a győztesek a vesztesekkel soha – különösen a XX. században – nem bántak könyörületesen.

Magyarország a vesztes központi hatalmak oldalán vett részt az első világháborúban. Alapvetően ez pecsételte meg sorsunkat. A nagyhatalmak döntése – ami meghatározó kiindulópontnak bizonyult – az volt, hogy a továbbiakban nincs szükség az Oroszország és Németország közötti egyensúlyozó szerepet betöltő Osztrák–Magyar Monarchia megtartására.

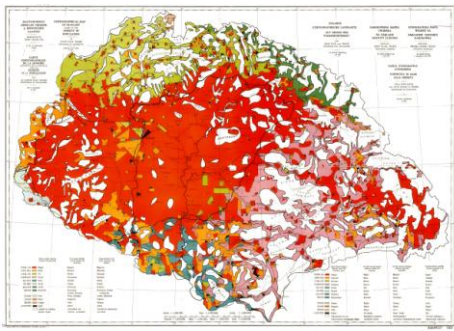
1918 tavaszán fogadták el az antant vezetői a Monarchia földarabolásának gondolatát, miután világossá vált, hogy I. Károly osztrák császár békepróbálkozásai – elsősorban a német ellenállás következtében – kudarcba fulladtak.

Ráadásul a győztes antanthatalmak (Nagy-Britannia, Franciaország, Egyesült Államok és Olaszország) számára kihasználható lehetőséget jelentett, hogy a Monarchiával szemben ellenségeket tudtak kreálni azzal, hogy Szerbiának és Romániának jelentős területeket ajánlott fel.

Ezzel párhuzamosan a Monarchia egyes kisebbségi vezetői egyre hathatósabban képviselték nemzeti törekvéseket.

Az 1919. január 18-án Versailles-ban megnyíló párizsi békekonferenciára a vesztes országokat nem hívták meg. A győztesek két hónap alatt nagyjából kialakították a későbbi békeszerződésből megismert határokat.

1920. január 7-én magyar békedelegáció látogathatott Párizsba Apponyi Albert gróf vezetésével, Bethlen István és Teleki Pál grófokkal a soraiban. Utóbbi azonban hiába vitte magával a híres, ún. vörös térképet, amely Magyarország tényleges etnikai viszonyait ábrázolta az 1910. évi népszámlálási adatok alapján; hiába mondott figyelemre méltó beszédet Apponyi Albert angolul és franciául is, az 1919 tavaszán megállapított határokon már nem lehetett változtatni. A nemzetközi elismerés és a jövőendő gazdasági talpra állás érdekében nem maradt más lehetőség, mint a békediktátum aláírása.

Teleki Pál miniszterelnök, földrajztudós híres "vörös térkép"-e

„De túl minden bűnön, minden szenvedésen,
 Önérzetünket nem feledve mégsem,
 Nagy szívvel, melyben nem apad a hűség,
 Magyarok lenni: büszke gyönyörűség!
 Magyarok lenni: nagy s szent akarat,
 Mely itt reszket a Kárpátok alatt:
 Ha küszködön, ha szenvedőn, ha sírva:
 Viselni sorsunk, ahogy meg van írva;
 Lelkünkbe szíva magyar földünk lelkét,
 Vérünkbe oltva ősök honszerelmét,
 Féltőn borulni minden magyar rögre,
 S hozzátapadni örökkön-örökre! ... „
 (Sajó Sándor 1910)

1920. június 4-én a Versailles melletti Nagy-Trianon palotában aláírták az első világháborút Magyarország számára lezáró békét. Az okmány – az 1919. évi saint-germaini osztrák béke-szerződéssel együtt – szentesítette az Osztrák–Magyar Monarchia szétesését, valamint az ezeréves fennállását alig negyedszázaddal korábban ünneplő történelmi Magyarország felbomlását.

A trianoni békedöntéssel Magyarország területének több mint kétharmad részét veszítette el, nagysága 282 870 km²-ről (Horvátország nélkül) 93 963 km²-re csökkent.

Ami a népességet illeti, a Horvátország nélküli Trianon előtti Magyarország 18 264 533 lakosából 7 980 143 maradt. A Kárpát-medencei magyarság 32,5%-a, tehát minden harmadik magyar került a trianoni határokon túlra. Kb. másfél millió magyar élt a határ menti területeken összefüggő tömbben.

A Trianon utáni Magyarország a 90%-os magyar arányával csaknem nemzetállammá vált, szemben a területileg nyertes, ún. utódállamokkal, ahol Csehszlovákiában mintegy 34%, a későbbi Jugoszláviában 17,1%, Romániában pedig 30% lett a nemzetiségek aránya, mindenütt meghatározó módon a magyarokkal.

A trianoni békediktátum tartósította Közép-Európa népeinek ellentétét.

A Kárpát-medence természet adta gazdasági, geopolitikai egységét szétszabdalta a Versailles-i döntés. A korábbi Magyar Királyság termőföldjének 61,4%-a, a faállományának 88%-a, a vasúthálózat 62,2%-a, a

kiépített utak 64,5%-a, a nyersvas 83,1%-a, az ipartelepek 55,7%-a, a hitel- és bankintézetek 67%-a került a szomszédos országok birtokába.

Wass Albert: Üzenet haza (részlet)

Üzenem az otthoni hegyeknek:
a csillagok járása változó.
És törvényei vannak a szeleknek,
esőnek, hónap, fellegeknek
és nincsen ború, örökkévaló.
A víz szalad, a kő marad,
a kő marad.
Üzenem a földnek: csak teremjen,
ha sáska rágja is le a vetést.
Ha vakond túrja is a gyökeret.
A világ fölött őrködik a Rend
s nem vész magja a nemes gabonának,
de híre sem lesz egykor a csalánnak;
az idő lemarja a gyomokat.
A víz szalad, a kő marad,
a kő marad.
Üzenem az erdőnek: ne féljen,
ha csattog is a baltások hada.
Mert erősebb a baltánál a fa
s a vérző csonkból virradó tavaszra
új erdő sarjad győzedelmesen.
S még mindig lesznek fák, mikor a rozsdá
a gyilkos vasat rég felfalta már
s a sújtó kéz is szent jóvátétellel
hasznos anyaggá vált a föld alatt...
A víz szalad, a kő marad,
a kő marad.
Üzenem a háznak, mely fölnevelt:
ha egyenlővé teszik is a földdel,
nemzedékek őrváltásain
jönnek majd újra boldog építők
és kiássák a fundamentumot
s az erkölcs ősi, hófehér kövére
emelnek falat, tetőt, templomot.
Jön ezer új Kőműves Kelemen,
ki nem hamuval és nem embervérrel
kötö meg a békesség falát,
de szenteltvízzel és búzakenyérrel
és épít régi kőből új hazát.